

**Н. С. Івасів,
О. В. Оленюк,
Н. В. Рубель**

*(Львівський національний університет
імені Івана Франка)*

ІНШОМОВНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація У статті визначені роль і місце іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей у процесі їх професійної підготовки. Розглянуті особливості іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей у процесі їх професійної підготовки.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх фахівців природничих спеціальностей, іншомовна професійна підготовка майбутніх фахівців природничих спеціальностей.

Abstract. *The role and the place of foreign language professional training in the process of the future specialists majoring in science professional training have been defined. Specific features of the future specialists majoring in science professional foreign languages training in the process of future specialists majoring in science professional training have been analyzed.*

Key words: *future specialists majoring in science professional training, future specialists majoring in science foreign languages professional training.*

Визначення пріоритетів і напрямків підготовки фахівців у сфері вищої освіти України було зумовлене приєднанням її до європейського освітянського співтовариства, і, відповідно, необхідності внесення європейського виміру у вітчизняну сферу вищої освіти. Міністерство освіти і науки України, враховуючи рекомендації Ради Європи та у співпраці з Європейським центром вищої освіти та Міжнародною асоціацією університетів, провели фундаментальну роботу з метою формування єдиних стандартів у сфері освіти для забезпечення визнання національної системи вищої освіти у європейському освітянському просторі.

Окрему увагу було приділено професійній підготовці фахівців нефілологічних спеціальностей, зокрема фахівців природничого профілю [6, с. 295].

Галузевим стандартом вищої освіти України визначено головні завдання професійної підготовки майбутніх фахівців

природничих спеціальностей в умовах входження її до Європейського та міжнародного простору. Одне з першочергових – формування готовності до здійснення ефективної комунікативної взаємодії в умовах іншомовного професійного середовища, тобто до професійного спілкування [2, с. 12]. Адже, професійні кадри – це підготовлені фахівці, здатні забезпечити якісну успішну діяльність у всьому її різноманітті, розв'язати проблеми і виконати завдання, поставлені перед сферою природничих наук на сучасному етапі [7, с. 5].

Якісна професійна підготовка майбутніх фахівців природничих спеціальностей повинна забезпечувати вітчизняний ринок праці висококваліфікованими фахівцями, з одного боку, та сформувати у майбутнього фахівця високий рівень професійної компетентності для достойного конкурування на міжнародному ринку праці, з іншого. Іншомовна підготовка – невід'ємна складова професійної підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей в умовах розширення міжнародних зв'язків України, реформування її економіки та гуманітаризації вищої освіти. Сучасний фахівець повинен володіти знаннями, технологіями, прийомами, ефективними методами роботи; вміти застосувати свої різноманітні фундаментальні і прикладні знання у своїй професійній діяльності, а також володіти вмінням самостійного пошуку та опрацювання необхідної інформації професійного характеру, кількість якої сьогодні невпинно зростає [1, с. 7].

Підготовка до професійного спілкування в іншомовному середовищі має пріоритетне значення у іншомовній професійній підготовці фахівців природничих спеціальностей, адже сьогоднішні виклики потребують швидкого реагування, швидкої комунікації. Тому володіння лише теоретичними знаннями у сфері іншомовного спілкування обмежуватиме професійну діяльність майбутнього фахівця. Проаналізувавши наукові дослідження за темою, можемо констатувати, що метою вивчення майбутніми фахівцями природничих спеціальностей іноземної мови повинно бути не накопичення теоретичних знань, а формування у них практичних навичок усного і писемного мовлення, слухання, розуміння і читання, вміння застосовувати ці навички для вирішення комунікативних завдань [3, с. 48]. Це твердження можемо екстраполювати на вивчення іноземної мови професійного спілкування. Так можна стверджувати, що метою вивчення іноземної мови професійного спілкування майбутніми фахівцями природничих спеціальностей повинно бути не накопичення теоретичних знань, а формування у

них практичних навичок професійного усного і писемного мовлення, слухання, розуміння фахової інформації іноземною мовою, а також навичок читання і розуміння літератури за фахом, вміння застосовувати ці навички для вирішення комунікативних завдань у ситуаціях професійної діяльності. Для досягнення цієї мети у методиці навчання іноземних мов у процесі підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі здійснюється: читання і аналізування автентичної іноземномовної літератури за професійною тематикою (вивчення особливостей академічного та наукового стилів мовлення), використовуючи різні методи навчання (читання, переклад і анутовання текстів на професійну тематику); укладання фахових тлумачних та термінологічних словників іноземною мовою; дискусії; бесіди; діалоги на фахову тематику; написання проєктів-досліджень (індивідуальних та групових) іноземною мовою на фахову тематику; підготовка виступу та доповіді для участі майбутніх фахівців природничих спеціальностей у міжнародних студентських та наукових конференціях; підготовка презентацій наукових відкриттів в професійній сфері та ін.

Особливу увагу у процесі іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей слід звернути на конструктивну організацію самостійної роботи. Адже, сучасність ставить все нові виклики. Так, характерною особливістю сучасної професійної підготовки фахівця є збільшення кількості навчального часу на самостійну роботу. Самостійна робота майбутнього фахівця природничих спеціальностей у процесі його іноземної професійної підготовки передбачає самостійне опрацювання окремих тем на фахову тематику, виконання вправ та завдань, підготовку до обговорення проблемних соціальних і фахових питань, створення проєктів, написання повідомлень та рефератів на фахову тематику. На самостійну роботу виносяться, здебільшого, мовленнєві завдання, пов'язані із читанням і письмом, виконання яких вимагає значних затрат навчального часу. Індивідуальне читання передбачає обов'язкове та додаткове читання. Головне завдання індивідуального читання навчальної, науково-популярної, фахової літератури іноземною мовою – мотивувати студентів до самостійного вивчення іноземної мови шляхом опрацювання автентичних текстів, сприяти розвитку креативності, творчого підходу до вирішення різних завдань. Успішною можна назвати мотивацію, яка викликає у студента пізнавальний інтерес, формує систематичність і наполегливість у на-

бутті знань. Як показали проведені у цій галузі психологічні дослідження, особливо важливим фактором для успішного самостійного навчання є внутрішня мотивація, тобто та, яка виходить із самого процесу діяльності. Особливо, коли ця діяльність ініціюється самим студентом, а отже – цікава і корисна для нього [5, с. 30]. Відомо, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, будуть справді фундаментальними. Саме тому, на часі перехід вищої школи від передачі інформації до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю, а отже – формування у студентів навичок самостійної творчої роботи.

Високий рівень володіння іноземною мовою професійного спілкування став однією з найважливіших вимог і потреб професійної діяльності майбутнього фахівця природничих спеціальностей, що зумовило необхідність напрацювання нових підходів до організації навчання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах, де здійснюється професійна підготовка таких фахівців [4, с. 1].

Серед найбільш популярних: професійний, комунікативний, особистісно-орієнтований, системний, індивідуальний. Застосування всіх цих методів має на меті підготувати висококваліфікованого фахівця своєї галузі, здатного якісно виконувати поставлені професійні завдання, використовуючи отримані знання, вміння, навички, а також бути готовим до постійного професійного розвитку.

1. Білецька Г.А. Педагогічні умови інтеграції фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці екологів: авт. дис. на здобуття наук. ступня канд. пед. наук: 13.00.04./ Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2004. 19 с.

2. Галузевий стандарт вищої освіти МОНУ. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра і спеціаліста з напрямку підготовки «Екологія». К.: МОНУ, 2008. 12 с.

3. Мегалова И. А. Новейшие информационные и коммуникационные технологии формирования иноязычной компетенции в российских и зарубежных вузах (сравнительный анализ): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Саратовский государственный университет имени Н. Г. Чернышевского. Саратов, 2000. 180 с.

4. Морська Л. І. Формування вмінь професійного спілкування англійською мовою у студентів факультету фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступня канд. пед. наук: спец. 13.00.02.01. К., 2001. 20 с.

5. Поперечная Н. В. Личностная ориентация при организации самостоятельной работы по иностранному языку. *Нові тенденції та підходи у викладанні англійської мови на сучасному етапі*: тези доповідей. Регіональний науково-практичний семінар. Дніпропетровськ: Видавництво Дніпропетровського університету, 2003. С. 29–30.

6. Про перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787. *Освіта в Україні: Нормативна база*. К.: КНТ, 2011. С. 289–324.

7. Старовойт С. М. Професійна підготовка фахівців з охорони та захисту навколишнього середовища у вищих навчальних закладах Великої Британії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / С. М. Старовойт. К., 2005. 20 с.

Мар'яна Кашук,

доцент кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕМОВНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті визначено дистанційне навчання як нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Виокремлено переваги та недоліки застосування дистанційного навчання в процесі вивчення іноземних мов. Визначено роль викладача та здобувачів вищої освіти в навчальному процесі. Зокрема, зазначено, що дистанційна освіта розширює й оновлює участь викладача у процесі навчання, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати свій рівень, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційне навчання, здобувач вищої освіти, викладач, іноземна мова, переваги дистанційного навчання, недоліки дистанційного навчання.

Abstract. The article defines distance learning as the organization of education, based on the use of both the best traditional methods of acquiring knowledge and new information and telecommunication technologies, as well